

החוג לחינוך מיוחד

ראש החוג: דר' יפעת רוטנברג-תדמור

אנחנו מזמינים אתכן/ם לחוות את החוג לחינוך המיוחד - הבית והדרך:

הבית – זה הביחד שלנו, יצירת שותפות, גאווה, ערכים.

הדרך – האקדמיה, התהליך, התהיות, הקשיים, ההצלחות, ההתפתחות המקצועית, הצמיחה מפרח הוראה לאשת/איש חינוך בישראל.

בחוג לחינוך מיוחד מכשירים מורים להוראה וחינוך תלמידים עם צרכים מיוחדים במגוון אוכלוסיות כגון: לקויות למידה, מוגבלות שכלית התפתחותית, תלמידים על הקשת האוטיסטית, שיתוק מוחין, הפרעות התנהגות, הפרעות רגשיות, חרשות וכבדות שמיעה. הלימודים בחוג לחינוך המיוחד מקנים לסטודנט ידע אקדמי ומיומנויות בדרכי הוראה המותאמות למליאה בכיתה, לקבוצות קטנות ולעבודה פרטנית עם תלמידים.

בחוג לחינוך מיוחד ארבע אופציות ללמידה:

- מתכונת דו-חוגית - ארבע שנות לימוד – הסטודנט יבחר בחוג לימודים נוסף מתוך אחד החוגים בביה"ס היסודי או העל יסודי
- מתכונת דו-חוגית - ארבע שנות לימוד – הסטודנט יבחר בחוג לימודים נוסף מתוך אחד החוגים בביה"ס היסודי או העל יסודי + תעודה נילווה באחד משני התחומים = "לימודי מוגבלות בחינוך" או "לימודי הקשת האוטיסטית" – כמות השעות זהה לסעיף הראשון (מתכונת דו חוגית). הקורסים בלימודי התעודות הנלוות מתחילים בתשפ"ג (פירוט שמות החוגים, בסוף הקובץ)
- מתכונת חד-חוגית - ארבע שנות לימוד – בשילוב מוקד ייחודי בלקויות שמיעה
- תכנית להכשרת אקדמאיים להוראה – במהלך שנת לימודים אחת (או שנתיים) – הכשרה להוראת החינוך המיוחד

"נפלא כוחו של אדם המביט בניצן ורואה בו את הפרח. אשרי האדם המבין כי גם הניצן המתקשה להיפתח, ראוי לפרוח"

הכירו אותנו...

פייסבוק - החוג לחינוך מיוחד האקדמית גורדון : <https://youtu.be/3BL63DvEYSE>

<https://bit.ly/2X2xjZH>

תקצירי קורסי חינוך מיוחד

תוכן עניינים

4	הבסיס התורשתי לליקויים	שם הקורס:
4	התפתחות תקינה של תקשורת, שפה ודיבור	שם הקורס:
5	ליקויי תקשורת, שפה ודיבור	שם הקורס:
5	מוח למידה ולקויות למידה	שם הקורס:
6	פסיכו-סנסו-מוטוריקה	שם הקורס:
6	מבחנים פסיכולוגיים	שם הקורס:
7	"שיחות מלוכלכות?" – לשוחח על מיניות עם ילדים ומתבגרים	שם הקורס:
7	הפרעות בתקשורת	שם הקורס:
7	אסטרטגיות למידה לליקויי למידה ו-adhd	שם הקורס:
8	מוגבלות שכלית התפתחותית	שם הקורס:
8	קורסי קריאה - חינוך מיוחד	שם הקורס:
8	מבוא להוראת הקריאה בחינוך המיוחד	שם הקורס:
9	קריאה - מוכנות וטיפול	שם הקורס:
9	הערכה בטיפול בקריאה ובכתיבה	שם הקורס:
9	הוראת הקריאה בחינוך המיוחד	שם הקורס:
10	קורסי חשבון – חינוך מיוחד	שם הקורס:
10	אבחון וטיפול - מושג המספר	שם הקורס:
10	אבחון וטיפול מספרים שלמים	שם הקורס:
11	אבחון וטיפול שברים	שם הקורס:
11	הוראת החשבון בחינוך המיוחד	שם הקורס:
12	סדנאות בקריאה וחשבון	שם הקורס:
12	סדנת למידה – הוראה מותאמת לתלמידי ביה"ס היסודי - שנתי	שם הקורס:
12	דידקטיקה	שם הקורס:
12	יסודות בלמידה והוראה	שם הקורס:
13	סדנת הוראה בחינוך המיוחד	שם הקורס:
13	סדנת הוראה הסבת אקדמאים בחינוך מיוחד	שם הקורס:
14	התנסות בהוראה	שם הקורס:
14	התנסות בהוראה בחינוך המיוחד – שנתון א'	שם הקורס:
14	התנסות בהוראה בחינוך המיוחד – שנתון ב'-ג'	שם הקורס:
14	התנסות בהוראה- הסבת אקדמאים לחינוך מיוחד	שם הקורס:
15	כלים טיפוליים – יינתנו בהתאם לשנתון	שם הקורס:
15	נפש-חיה, בעלי חיים לשירות האדם	שם הקורס:
16	שיח רגשי	שם הקורס:
16	אומנות ככלי טיפולי	שם הקורס:

17	סמינריונים
17	שם הקורס: סמינריון בחינוך מיוחד – איכות חיים
17	שם הקורס: סמינריון - חקר כושר ההשתנות הקוגניטיבית-מבנית
18	תקצירי קורסים ייחודיים למוקד לקויות שמיעה
18	שם הקורס: שפת סימנים א'
18	שם הקורס: כלים טיפוליים – לקויות שמיעה, לק"ש
19	שם הקורס: חברות בסיכון לחרשות
19	שם הקורס: ממדרש תמונה לסיפור מתמטי
20	שם הקורס: שפת הסימנים ב'
20	שם הקורס: מבוא לבלשנות של שפת סימנים
20	שם הקורס: אנטומיה ופיזיולוגיה של מערכת השמיעה (א)
21	שם הקורס: אנטומיה ופיזיולוגיה של מערכת השמיעה (ב)
21	שם הקורס: היבטים בחינוך תלמידים לקויי שמיעה/ שילוב הילד לקויי השמיעה
22	שם הקורס: סדנת הוראה לקויי שמיעה
22	שם הקורס: תרגיל דידקטי בשפת סימנים שנה ג'
23	שם הקורס: לקויות שמיעה מורכבות
23	שם הקורס: רכישת שפה בקרב חרשים
24	שם הקורס: שיקום שמיעה ואודיולוגיה
24	שם הקורס: תפיסה שמיעתית וביצוע הדיבור של תלמידים לקויי שמיעה – לק"ש
25	שם הקורס: תהליכי התפתחות חברתית ורגשית בקרב קהילת החרשים
25	סמינריון ייחודי במוקד לקויות שמיעה
25	שם הקורס: התערבות שפתית עם אוכלוסיית לקויי השמיעה לאור עקרונות פרויקט "קשר" ...
26	קורסים שונים נוספים הניתנים בחוג לחינוך מיוחד כקורסים בחינוך או ככלי טיפולי באחת מהשנים
26	שם הקורס: תהליכי קשב בקריאה ובכתיבה
26	שם הקורס: קשיים בקריאה ובכתיבה
27	שם הקורס: הבנת הילד על פי ציוריו
27	שם הקורס: הילד ה"אחר" בספרות הילדים
28	שם הקורס: פסיכולוגיה חיובית
28	קורסים שיילמדו בתחום לימודי "מוגבלות בחינוך"
28	קורסים שיילמדו בתחום לימודי "הקשת האוטיסטית"

תקצירי קורסים

שם הקורס:	הבסיס התורשתי לליקויים
שם המרצה:	דר' סופי שאולי
היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:	1 ש"ש / 1 נ"ז
דרישות קדם:	אין
סוג הקורס:	שעור
שנת הלימודים:	א'

תיאור הקורס:

האדם מעביר מדור לדור תכונות ביולוגיות חיוביות, אך גם שליליות, כגון מחלות קשות ומוגבלות שיכלית. את חלקן יפגוש מורה לחינוך מיוחד במסגרות החינוכיות בהן ילמד. היכרות מעמיקה עם המגבלות הללו, עם הבסיס התורשתי שלהן ועם הדרכים המגוונות שמספקת לנו הרפואה לאבחן אותן תאפשר ללומד הבנה טובה של מגבלותיהם של תלמידיו העתידיים, וכן תקנה לו רקע מדעי ברמה אקדמית.

שם הקורס:	התפתחות תקינה של תקשורת, שפה ודיבור
שם המרצה:	דר' נירית סלומון
היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:	1 ש"ש / 1 נ"ז
דרישות קדם:	אין
סוג שיעור:	שיעור
שנת לימודים:	ב' / הכשרת אקדמאיים

תיאור הקורס:

הקורס עוסק ברצף ההתפתחותי של כישורי תקשורת, שפה ודיבור, תוך התייחסות למרכיבים הלשוניים השונים (פונולוגיה, מורפולוגיה, תחביר, סמנטיקה ופרגמטיקה), לגורמים המשפיעים עליו (ביולוגיים וסביבתיים), ולמודלים התיאורטיים המסבירים אותו. בקורס מפורטים שלבי ההתפתחות של רכישת שפת-אם, הקשר בין רכישת השפה הדבורה ורכישת השפה הכתובה ואמצעים לטיפול לשוני במסגרות חינוכיות. הקורס אף מציג קשיים בתחומי השפה, הדיבור והתקשורת, העלולים להופיע אצל ילדים, בזיקה לתחומי התפתחות אחרים. הקורס סוקר את האוכלוסיות הבאות: ילדים עם לקות שפה התפתחותית, ילדים עם מוגבלות שכלית התפתחותית, ילדים על הרצף האוטיסטי, ילדים עם לקות שמיעה, ילדים ממיצב חברתי-כלכלי נמוך ותלמידים עם לקות שפה-למידה. בנוסף, הקורס מתאר דרכי איתור ואבחון לקויות תקשורת שפה ודיבור, תוך התייחסות לתפקיד אנשי החינוך בטיפול היכולות התקשורתיות והשפתיות של הילדים.

ליקויי תקשורת, שפה ודיבור

דר' נירית סלומון	שם הקורס:
1 ש"ש / 1 נ"ז	שם המרצה:
התפתחות תקינה של תקשורת, שפה ודיבור	היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:
שיעור	דרישות קדם:
ב' / הכשרת אקדמאיים	סוג הקורס:
	שנת הלימודים:

תיאור הקורס:

הקורס מציג קשיים בתחומי השפה, הדיבור והתקשורת, העלולים להופיע אצל ילדים, בזיקה לתחומי התפתחות אחרים. הקורס סוקר את האוכלוסיות הבאות: ילדים עם לקות שפה התפתחותית, ילדים עם מוגבלות שכלית התפתחותית, ילדים על הרצף האוטיסטי, ילדים עם לקות שמיעה, ילדים ממיצב חברתי-כלכלי נמוך ותלמידים עם לקות שפה-למידה. בנוסף, הקורס מתאר דרכי איתור ואבחון לקויות תקשורת שפה ודיבור, תוך התייחסות לתפקיד אנשי החינוך בטיפול היכולות התקשורתיות והשפתיות של הילדים.

מוח למידה ולקויות למידה

דר' שושי דורפברגר	שם הקורס:
1 ש"ש / 1 נ"ז	שם המרצה:
אין	היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:
קורס מקוון	דרישות קדם:
ב' / הכשרת אקדמאיים	סוג הקורס:
	שנת הלימודים:

תיאור הקורס:

למידה בקורס מקנה ידע אודות סוגי זיכרון שונים ורתימתם ליצירת שיעור מגוון המאפשר יצירת זיכרון ארוך טווח. הסטודנטים יעמיקו בלמידת נושא ההתניות תוך קבלת רעיונות ליישום בפועל בשדה החינוכי ובמרחב הביתי. מתוכננת הקניית ידע בנוגע למבנים מרכזיים במוח ונושא הפלסטיות המוחית תוך יצירת קישור לתלמידים לקויי למידה הלומדים במערכת החינוך.

פסיכו-סנסו-מוטוריקה	שם הקורס:
פרופ' אלי כרמלי/ הגב' אסתי דיקשטיין	שם המרצה:
1 ש"ש / 1 נ"ז	היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:
שיעור	סוג שיעור:
אין	דרישות קדם:
ב'	שנת לימודים:
שימוש בטכניקות סנסו-מוטוריות לצרכים פסיכולוגים	הגדרת הקורס באופן כללי:

תיאור הקורס:

הקורס יחשוף את הסטודנטים למגוון אפשרויות/רעיונות ופעילויות בסביבה סנסורית ומוטורית במסגרת הגן, בית הספר והבית על מנת לתת לילד כלים להתמודד עם אתגרים וקשיים פסיכו-סוציאליים. במסגרת הקורס נחשפים הסטודנטים להשפעת הגרייה הסנסו-מוטורית על תחושת המסוגלות, ההתמדה, הביטחון העצמי, הדימוי העצמי, כמו גם על שיפור במיומנויות מוטוריות עדינות (ציור, פיסול, גזירה), גסות (זחילות, קפיצות, דילוגים) וקואורדינציה (כדרור/הקפצת כדור).

מבחנים פסיכולוגיים	שם הקורס:
גב' אילת ניר	שם המרצה:
1 ש"ש / 1 נ"ז	היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:
פסיכולוגיה חינוכית ופסיכולוגיה קוגניטיבית	דרישות קדם:
מקוון אסינכרוני	סוג הקורס:
ב'	שנת הלימודים:

תיאור הקורס:

קורס זה עוסק בהכרת מבחנים פסיכולוגיים ככלל, וברמת המבחן הספציפי - מבחני העתקה, משכל או השלכה. בקורס 7 יחידות לימוד שנפתחות בקצב אישי והעוסקות בהגדרות ובמאפיינים של מבחנים פסיכולוגיים, בהכרת סוגי מבחנים, ובהכרת האבחון הפסיכולוגי - מטרותיו, שאלות אתיות והמידע המופק ממנו בהקשר החינוכי-טיפולי.

שם הקורס:	"שיחות מלוכלכות?" – לשוחח על מיניות עם ילדים ומתבגרים
שם המרצה:	ד"ר לירון און/עידית אבידן/ד"ר כלנית סגל/ד"ר גלי דה מרקש
היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:	1 ש"ש / 1 נ"ז
דרישות קדם:	אין
סוג הקורס:	סדנה
שנת הלימודים:	ג'

תיאור הקורס:

הקורס נועד לחשוף בפני הלומדים באופן סדנאי מושגי יסוד מעולם החינוך המיני לגילאי 18-3 ש' תוך כדי התנסות במגוון כלים, אשר יסייעו להגביר את המוטיבציה לעיסוק בתחום במסגרת עבודת החינוך ולפתח את תחושת הביטחון העצמי תוך הפחתת העכבות הרגשיות והתרבותיות המלוות שיח עם ילדים ובני נוער על נושא חשוב זה.

שם הקורס:	הפרעות בתקשורת
שם המרצה:	גב' אילת ניר
היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:	1 ש"ש / 2 ש"ס / 1 נ"ז
דרישות קדם:	אין
סוג הקורס:	מקוון אסינכרוני
שנת הלימודים:	ב'/הסבת אקדמאיים

תיאור הקורס:

קורס זה עוסק בהכרות עם הפרעות בתקשורת, הלוא הן קבוצת הלקויות הידועה בשם קשת האוטיזם (ASD) או בעבר (PDD). מטרת הקורס היא לאפשר לסטודנט הכרות עם המונחים וההגדרות היום, ובעבר לא רחוק, ולקבל מושג על האוכלוסייה הסובלת ממצבים אלו. המקור והגורמים לתופעה יסקרו, וכן אופן האבחון וקשיים בקבלת אבחנה ושיטות טיפול עיקריות. הקורס הוא מעין "חלון" ראשון להכרות עם אוכלוסייה זו של הסובלים מן הפרעה.

שם הקורס:	אסטרטגיות למידה לליקויי למידה ו- adhd
שם המרצה:	ד"ר דיקלה לוי
היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:	1 ש"ש / 1 נ"ז
דרישות קדם:	אין
סוג הקורס:	שיעור
שנת הלימודים:	הסבת אקדמאים

תיאור הקורס:

הקורס יעסוק בהכרת האוכלוסיות הפרעת למידה ספציפית (ליקויי למידה) והפרעת קשב עם או בלי מאפיינים היפראקטיביים (ADHD). כמו כן, יידונו בקורס דרכי התערבות להתמודדות עם קשיים של

תלמידים אלה בהתבסס על תיאוריות, מודלים וגישות בתחום הלמידה ובתחום אסטרטגיות הלמידה. בנוסף, ייחשפו הסטודנטים לדרכי הוראה לשיפור מכוונות עצמית ללמידה וכן לתהליכים מטה קוגניטיביים החשובים בפיתוח ובהקניית אסטרטגיות למידה.

מוגבלות שכלית התפתחותית

שם הקורס:	
שם המרצה:	צאלה שי אביטן
היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:	1 ש"ש / 1 נ"ז
דרישות קדם:	אין
סוג הקורס:	מקוון
שנת הלימודים:	ב' / הסבת אקדמאיים

תיאור הקורס:

הקורס יעסוק באוכלוסיית בעלי מוגבלות שכלית התפתחותית ויעניק ידע אודות ההתפתחות ההיסטורית בהגדרת הלקות, מאפייני הלקות, הגורמים ללקות וכדומה. כמו כן, תעשה היכרות עם מסגרות ומוסדות המטפלים באוכלוסייה ויינתנו כלים יישומיים לעבודה עם אוכלוסייה זו. בנוסף, יוצגו דרכי ההתמודדות של משפחה בה גדל ילד עם מוגבלות שכלית התפתחותית.

קורסי קריאה - חינוך מיוחד

מבוא להוראת הקריאה בחינוך המיוחד

שם הקורס:	
שם המרצות:	על פי השנתון
היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:	1 ש"ש / 1 נ"ז
סוג שיעור:	שיעור
דרישות קדם:	אין
שנת הלימודים:	א'

תיאור הקורס:

הקורס יעניק ידע בסיסי בתחום האוריינות ובתחום רכישת הקריאה והכתיבה. בקורס יוצגו רכיבי האוריינות המוקדמת והתהליכים העומדים בבסיס התפתחות אוריינית ורכישת קריאה וכתיבה תוך דיון במודלים מרכזיים בשימת דגש על השפה העברית. קורס זה מהווה שער לרכישת הקריאה והכתיבה והוא מקדים את החלק השני המתמקד במוכנות וטיפול.

קריאה - מוכנות וטיפול

על פי השנתון	שם הקורס:
1 ש"ש/1 נ"ז	שם המרצה:
שיעור	היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:
מבוא להוראת הקריאה	סוג שיעור:
א'	דרישות קדם:
	שנת הלימודים:

תיאור הקורס

קורס זה מהווה המשך לקורס "מבוא להוראת הקריאה בחינוך המיוחד" ומטרתו להרחיב את הידע התיאורטי והיישומי אודות התפתחות האוריינית והתפתחות הקריאה והכתיבה. הסטודנטים ילמדו גישות, שיטות מרכזיות ועקרונות בהוראת הקריאה והכתיבה. הם יכירו דרכי הערכה של רכיבי האוריינות המוקדמת בגילאי הגן, המהוות תשתית לבניית תכניות התערבות עתידיות.

הערכה בטיפול בקריאה ובכתיבה

על פי השנתון	שם הקורס:
2 ש"ש/2 נ"ז	שם המרצה:
מבוא להוראת הקריאה בחינוך המיוחד (שנת).	היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:
שיעור	דרישות קדם:
ב'	סוג הקורס:
	שנת הלימודים:

תיאור הקורס

הקורס יעסוק בהכרת והבנת תיאוריות וגישות המתייחסות לסיבות ולגורמים לליקויי קריאה וכתובה ולקשיים בהבנת הנקרא, פיתוח היכולת להעריך את תפקודי הקריאה והכתיבה והכרת המרכיבים הנכללים בהערכתם של התלמידים, באמצעות כלים פורמליים בזיקה למערכת החינוך ולמדיניותה. במהלכו יבינו הסטודנטים את ממצאי ההערכה ויפתחו יכולת לכתוב דוח הערכה אינטגרטיבי תוך קישור לידע תיאורטי. בסופו של התהליך, הסטודנטים ידעו לבנות תכנית התערבות בקריאה ובכתיבה בהלימה לממצאי ההערכה ויכירו דרכי עבודה שונות ומגוונות לטיפול בקשיים בקריאה ובכתיבה.

הוראת הקריאה בחינוך המיוחד

על פי השנתון	שם הקורס:
2 ש"ש/2 נ"ז	שם המרצה:
אין	היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:
שיעור	דרישות קדם:
הסבת אקדמאים	סוג הקורס:
	שנת הלימודים:

תיאור הקורס

הקורס יעסוק בתהליכי ההתפתחות של רכישת מיומנויות הקריאה, הבנת הנקרא והכתיבה וכן בהכרת המנגנונים העומדים בבסיסן. כמו כן, ילמדו פרופילים של תלמידים המתקשים בקריאה, בהבנת הנקרא

ובכתיבה על בסיס מודלים וגישות המקובלים כיום בתחום (ספיר וסטרנברג, בראון ועוד). בנוסף, תעשה הכרות עם שיטות מגוונות לטיפול בקשיים אלה, תוך מתן דגש על אסטרטגיות יעילות בתחומים השונים.

קורסי חשבון – חינוך מיוחד

שם הקורס:	אבחון וטיפול - מושג המספר
שם המרצה:	מלכיאלה (מיקי) חרמוני
היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:	1 ש"ש/1 נ"ז
דרישות קדם:	אין
סוג הקורס:	שעור וסדנא
שנת הלימודים:	א'

תיאור הקורס:

הקורס יעסוק בלימוד סגנונות למידה וחשיבה על פי מבנה המוח, בדגש על מהו תהליך למידה נורמטיבי – תקין לעומת לקויות למידה, בהתייחס לתפקודים קוגניטיביים במתימטיקה (דיסקלקוליה). הסטודנטים יכירו וילמדו את תכנית הלימודים המוצעת במתימטיקה לילדי גן חובה (על פי משרד החינוך) הסטודנטים יכירו וילמדו את האבחון: "מושג המספר" המקוצר (שעבר תיקוף ומהימנות על ידי לפני שלוש שנים). מההיבט החשובני (תכני הידע) ומההיבט התפקודי-קוגניטיבי. הסטודנטים ילמדו תכניות התערבות בהתאם לתכני הידע המרכיבים את האבחון. הסטודנטים ילמדו לבנות תכניות טיפוליות הרלוונטיות לממצאי האבחון. קורס זה, מהווה תשתית והכנה לסדנת המוכנות לילדי גן חובה, שתתקיים בשנת הלימודים הבאה.

שם הקורס:	אבחון וטיפול מספרים שלמים
שם המרצות:	מלכיאלה (מיקי) חרמוני/אושרת און
היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:	1 ש"ש/1 נ"ז
דרישות קדם:	מושג המספר
סוג הקורס:	שיעור
שנת הלימודים:	ב'

תיאור הקורס:

הקורס יעסוק בהכרת ולימוד תכני ידע מתמטיים המיועדים לתלמידים המתקשים במתימטיקה מכיתות א' עד ו' (תלמידים המשולבים בבתי ספר רגילים). הסטודנטים יכירו את המאפיינים המייחדים של אוכלוסיית התלמידים עם לקויות למידה במתימטיקה ובשפה. הסטודנטים ילמדו את תכנית הלימודים במתימטיקה (חשבון וגיאומטריה) המוצעת על ידי משרד החינוך, את האבחונים המיועדים לכיתות א' עד ו' וכן את תכניות הלימוד המבוססות על עקרונות ההוראה המתקנת והלמידה המתווכת. הסטודנטים ילמדו לבנות תכניות התערבות טיפוליות לתלמיד על פי ממצאי האבחון.

שם הקורס:	אבחון וטיפול שברים
שם המרצה:	מלכיאלה (מיקי) חרמוני
היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:	1 ש"ש / 1 נ"ז
דרישות קדם:	מושג המספר, אבחון וטיפול במספרים שלמים
סוג הקורס:	שיעור
שנת הלימודים:	ב'

תיאור הקורס:

הקורס הוא קורס המשך ל"אבחון וטיפול במספרים שלמים" הנלמד בסמסטר א'. הקורס יעסוק בהכרת ובלימוד אבחונים בחשבון ובהנדסה לתלמידי בית הספר היסודי מא' ו' (תלמידים שעברו וועדת השמה- המשולבים בחינוך הרגיל). בקורס ילמדו תכנים חשבוניים המרכיבים את האבחונים וכן תוכניות התערבות לימודיות-טיפוליות, המתבססות על הוראה מתקנת, אסטרטגיות למידה ותהליכי למידה, המותאמים לצורכי התלמידים: הכרת פרופיל לימודי – חשבוני בדגש על ניתוח חשבוני וניתוח תפקודי קוגניטיבי של התלמיד, בהתאם לממצאי האבחון. העמקה במהות ה"שבר הפשוט" במודלים ייצוגיים שונים. הכרות ולימוד פעולות החשבון (חיבור, חיסור, כפל וחילוק) ולימוד בעיות מילוליות בנושא, ב-4 פעולות חשבון (חיבור, חיסור, כפל וחילוק). הכרות עם ה"שבר העשרוני" ופעולות החשבון (חיבור חיסור, כפל וחילוק) בשילוב בעיות מילוליות בנושא. הרחבה לנושא מהות "האחוזים" בנושא מסכם לשברים פשוטים ושברים עשרוניים.

שם הקורס:	הוראת החשבון בחינוך המיוחד
שם המרצה:	על פי השנתון
היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:	2 ש"ש / 2 נ"ז
דרישות קדם:	אין
סוג הקורס:	שיעור
שנת הלימודים:	הכשרת אקדמאיים

תיאור הקורס:

הוראת החשבון בחינוך המיוחד הינו קורס שנתי, המקנה רקע תיאורטי בנושאי הוראה מותאמת ומאפייני תלמידים בעלי קשיים לימודיים בחשבון בגילאי הגן ובית הספר היסודי כמו כן ניתנים כלים דידקטיים אשר ייושמו במהלך השנה בסדנא המלווה את הקורס. בקורס הסטודנטים ילמדו לזהות סוגי אבחונים, יתעמקו בהיבטים השונים של מושג המספר (הכמותי הסידורי והסמלי), כבסיס להתפתחות של הידע המתמטי כבר בגיל הרך ילמד לאבחן באמצעות אבחון המספרים השלמים. הסטודנטים יכירו אסטרטגיות למידה במתמטיקה (יישום ההמלצות לתכנית עבודה)- אסטרטגיות עוקפות ואסטרטגיות תוקפות והתאמתן למאפייני החשיבה של התלמיד. את כל אלה יישם הסטודנט אותן בסדנאות הנלוות.

סדנאות בקריאה וחשבון

שם הקורס:	סדנת למידה – הוראה מותאמת לתלמידי ביה"ס היסודי - שנתי
שם המרצה:	מלכיאלה (מיקי) חרמוני, דר' הדס הובר, גבי אושרת און, גבי אושרי בלמס, גבי רים דלאשה-חטיב, דר' דיקלה לוי, גבי אמירה מטר, גבי טלי אשל
היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:	2 ש"ש / 2 נ"ז
דרישות קדם:	קורס "מושג המספר", קורס "אבחון וטיפול מספרים שלמים ושברים", הוראת החשבון בחינוך המיוחד
סוג הקורס:	סדנה
שנת הלימודים:	ג'/הכשרת אקדמאיים

תיאור הקורס:

סדנאות הלמידה לתלמידי ביה"ס היסודי מתקיימות מידי יום ד' בין השעות: 16:00-14:30, בין השעות: 18:10-19:30 מתקיימות הדרכות לסטודנטים על-ידי המדריכות הן בחשבון והן בשפה. בסדנת הלמידה, כל זוג סטודנטים מלמד את תלמיד לקוי למידה (המשולב בבית ספר רגיל) מחצית מהזמן מלמדים חשבון ומחצית מהזמן מלמדים שפה. כל זוג סטודנטים מאבחן ומעריך את התלמיד באבחון דידקטי, אותו למד בשנה שעברה בקורס התיאורטי. לאחר האבחון (2 מפגשים) הסטודנטים מנתחים את ממצאי האבחון ובונים תשתית לתוכנית ההתערבות הטיפולית, בעזרת המדריכות בונים את תכנית ההתערבות, לאור ממצאי האבחון. בסוף סמסטר א' הסטודנטים מגישים את תיקי הסדנא בחשבון ובשפה למדריכות להערכה ולמשוב, בסוף השנה, הסטודנטים מציגים בפני המדריכות את תהליך הלמידה אותו חוו ולמדו במשך השנה.

דידקטיקה

שם הקורס:	יסודות בלמידה והוראה
שם המרצות:	גבי שרית לינקר-גורלי, גבי צאלה שי-אביטן, דר' גליה טלר אזולאי
היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:	2 ש"ש / 2 נ"ז
דרישות קדם:	אין
סוג הקורס:	שעור וסדנה
שנת הלימודים:	א'

תיאור הקורס:

הקורס יעסוק באופן תאורטי ופרקטי בלמידה, בבחינה ממוקדת של גישות למידה בתהליכי למידה, בהוראה ותכנון סביבות למידה התומכות בהן. הקורס ישלב קריאה ודיון במאמרים, ניתוח תהליכי למידה והוראה, וניתוח סביבות למידה לאור הגישות השונות שנלמדות בקורס הקורס ישלב התנסויות אישיות בלמידה משמעותית ומשמעותן ללמידת תלמידים – הכרת מרכיבי סיטואציית הוראה למידה בכתה: המורה, הלומד, הקבוצה הלומדת, תכני הלימוד ותהליכי הוראה-למידה.

שם הקורס:	סדנת הוראה בחינוך המיוחד
שם המרצות:	ד"ר דיקלה חנוכה-לוי, ד"ר ריטה חורי/ גב' צאלה שי אביטן
היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:	2 ש"ש/ 2 נ"ז
דרישות קדם:	סדנת הוראה א' והתנסות בהוראה א'
סוג הקורס:	שיעור/ סדנה
שנת הלימודים:	ב' / ג'

תיאור הקורס:

הסדנה הדידקטית הינה סדנה המלווה את ההתנסות המעשית בחינוך המיוחד. הקורס עוסק בפיתוח יכולת חשיבה, תכנון והערכה לעבודת הסטודנט בהתנסות המעשית, הכרת עקרונות חינוך והוראה בחינוך המיוחד, הכרת דרכי הוראה מותאמים ומתאימים לתלמידים במסגרות השונות. הסדנה מהווה מרחב פתוח ומכיל לשיח בסוגיות ודילמות בהם נתקלים הסטודנטים במהלך ההתנסות המעשית. כמו כן, בסדנה נלמדים נושאים הקשורים לפרקטיקה- מערך שיעור, כתיבת תח"י, תל"א וכו'.

שם הקורס:	סדנת הוראה הסבת אקדמאים בחינוך מיוחד
שם המרצה:	ד"ר אירית בנין, איילה לוי, יעריה כהן, אמירה מטר
היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:	2 ש"ש/ 2 נ"ז
דרישות קדם:	אין
סוג הקורס:	שיעור/ סדנה
שנת הלימודים:	הסבת אקדמאיים

תיאור הקורס:

הסטודנטים ייחשפו במהלך הקורס למהות חוק החינוך המיוחד והועדות הנגזרות ממנו, אשר מתוות את אופן ותהליכי העבודה בהוראה בחינוך המיוחד הלכה למעשה. תהליכי הוראה אלה כוללים לימוד של דרכי התכנון וההפעלה של התוכניות האישיות (תל"א/ תח"י) שנבנות לכל תלמיד בחינוך המיוחד, שילוב תפקודי הלומד במאה ה-21 בתוכניות האישיות והכיתתיות (תל"כ) ועקרונות פדגוגיים ודידקטיים לניהול וארגון כיתת חינוך מיוחד או התלמיד המשולב. בנוסף, ילמדו הסטודנטים לתכנן מערכי שיעור מובנים המשלבים מטרות ויעדים ממוקדים, בהתאם לטקסונומיה של בלום ולאוכלוסיית הלומדים, לבצע שיעורים אלה בשיעורי צפייה והתנסות אישית וכן לנתחם על פי עקרונות הרפלקציה.

התנסות בהוראה

התנסות בהוראה בחינוך המיוחד – שנתון א'

שם הקורס:

בהתאם לשנתון

מדריכות פדגוגיות:

תיאור ההתנסות:

ההתנסות מהווה חשיפה והתנסות במגוון פעילויות יזומות ומזדמנות בכיתת חינוך מיוחד. יושם דגש על טיפוח יכולת קבלה של הפרט תוך הפעלת דפוסי התנהגות מקצועיים המבוססים על ערכי יסוד מקצועיים, טיפוח יכולת הפעלת שיקולי דעת פדגוגיים בכל שלבי ההוראה (תכנון, ניסוח מטרות, דרכי הוראה מותאמות לצרכי אוכלוסיית התלמידים כפרטים וכקבוצה) וטיפוח חשיבה רפלקטיבית של הסטודנטים בתהליך ההוראה וכן את יכולת הערכת ההתנסות החינוכית-לימודית בכיתת האימונים.

התנסות בהוראה בחינוך המיוחד – שנתון ב'-ג'

שם הקורס:

בהתאם לשנתון

מדריכות פדגוגיות:

3 נ"ז

היקף ההתנסות:

תיאור ההתנסות:

חשיפה והתנסות במגוון פעילויות יזומות ומזדמנות בכיתת האימון "המיוחדת". טיפוח יכולת קבלה של הפרט תוך הפעלת דפוסי התנהגות מקצועיים המבוססים על ערכי יסוד מקצועיים. טיפוח יכולת הפעלת שיקולי דעת פדגוגיים בכל שלבי ההוראה (תכנון, ניסוח מטרות, דרכי הוראה מותאמות לצרכי אוכלוסיית התלמידים כפרטים וכקבוצה). טיפוח חשיבה רפלקטיבית של הסטודנטים בתהליך ההוראה וכן את יכולת הערכת ההתנסות החינוכית-לימודית בכיתת האימונים "המיוחדת" ופיתוח יכולות תכנון, עיבוד והוראה של נושא לימודי מורחב בהתאם למאפייני אוכלוסיית כיתת האימון וצרכיה.

התנסות בהוראה - הסבת אקדמאים לחינוך מיוחד

שם הקורס:

איילה לוי, יעריה כהן, דר' אירית בנין, שקמה לוי, אילנה יחזקאל, דר' ריטה חורי, שרית לינקר, מגיד שלבי, רים דלאשה חטיב, הדס האוז, אמירה מטר.

שם המרצה:

12 ש"ש / 12 נ"ז

היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:

אין

דרישות קדם:

הדרכה

סוג הקורס:

הסבת אקדמאים

שנת הלימודים:

תיאור הקורס:

במסגרת ההתנסות, הסטודנטים מגיעים בסמסטר א' – פעם בשבוע ליום צפייה והתנסות בהוראה בכיתות חינוך מיוחד ובסמסטר ב' – יומיים. במסגרת התנסות זו הסטודנטים מעורבים בכל הקשור לעשייה החינוכית, תוך שיתוף פעולה עם הצוות החינוכי בבית הספר ובליווי צמוד של מורה מאמנת. הסטודנטים נדרשים ללמד שיעורים שונים לאורך כל השנה, ובסמסטר ב' ללמד יחידת הוראה שלמה בנושא שמתואם

עם המורה המאמנת והמדריכה הפדגוגית. לצורך כך עליהם לתכנן, להתאים וליישם את עקרונות ההוראה בחינוך המיוחד על פי צרכיהם הייחודיים של התלמידים והאוכלוסיות השונות. במהלך כל סמסטר קיימת התנסות של שבוע שלם בהם נחשף הסטודנט למגוון אירועים שיעורים המתקיימים בכיתה בה מתנסה. הערכת הסטודנט מתבצעת על ידי המורה המאמנת שמלווה אותו לאורך כל השנה ועל ידי המדריכה הפדגוגית שצופה בסטודנט פעמיים בכל סמסטר. טרם שיעורי הצפייה של המדריכה מתקיימות שיחות הדרכה ולאחריהן מתקיימות שיחות משוב. במהלך ההתנסות הסטודנט נחשף במידת האפשר לתיקי כיתה ותיקים אישיים בהם יש תכניות עבודה ותכניות תל"א (תכנית לימודים אישית)/ תח"י (תכנית לימודים יחידנית) לאורך כל תהליך ההתנסות הסטודנטים כותבים רפלקציות אישיות בהתאם למה שלמדו בסדנה אשר מסייעות להם לקדם את הלמידה ולפתח את הזהות המקצועית שלהם.

כלים טיפוליים – יינתנו בהתאם לשנתון

שם הקורס:	נפש-חיה, בעלי חיים לשירות האדם
שם המרצה:	רחל כרמי
היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:	1 ש"ש/1 נ"ז
דרישות קדם:	אין
סוג הקורס:	סדנה
שנת הלימודים:	ב'

תיאור הקורס:

הקורס יעסוק בקשר שבין האדם ובעלי החיים בכלל ותרומת בעלי החיים לאוכלוסיות בעלות צרכים מיוחדים בפרט (רלוונטי גם לחינוך הרגיל, נוכח כניסת תלמידים דיפרנציאליים לכיתות). הקורס יעניק למורה/לגננת ארגון כלים אשר יסייע להם בעבודתם עם תלמידים אלו. הקורס יעסוק בתכונות בעלי החיים לקבל ללא תנאי ושיפוטיות כל אדם באשר הוא, ובכך מהווים מקור להעצמה, ביטחון, למידה על חמלה ורגישות וחיזוק תחושת המסוגלות. הקורס מלווה בסרטים דוקומנטריים ואחרים ובהרצאות אורחים הממחישים תכונות אלו. הקורס מעניק ומעשיר ידע לשימוש במגוון אפשרויות, כמו: סיפורים, משחקים, יצירה, בהם ניתן לעשות שימוש בכיתות ובגנים גם ללא הנכחת בעלי החיים באופן ממשי.

שיח רגשי	שם הקורס:
עידית אביטן	שם המרצה:
1 ש"ש/1 נ"ז	היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:
אין	דרישות קדם:
סדנה	סוג הקורס:
ב'	שנת הלימודים:

תיאור הקורס:

הקורס תקשורת בין אישית בנוי כשיעור סדנאי אשר משלב התנסות ותהליך אישי וקבוצתי לצד לימוד מודלים תיאורטיים. בקורס הסטודנט יכיר וייתחס למאפיינים התוך אישיים והבין אישיים, יכיר מיומנויות תקשורת והקשבה ויתנסה במצבי תקשורת בין אישיים בהיבט בית ספרי.

אומנות ככלי טיפולי	שם הקורס:
עינב אפוטה-אסף	שם המרצה:
1 ש"ש/1 נ"ז	היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:
אין	דרישות קדם:
סדנה	סוג הקורס:
ב', ג'	שנת הלימודים:

תיאור הקורס:

הקורס אומנות ככלי טיפולי הינו סדנאי וחוויתי. הקורס נותן לסטודנטים טעימה מעולם האומנות והטיפול. החל ממושגי יסוד בטיפול ועד להתנסות בפועל. הקורס מציע התפתחות אישית לצד מקצועית וכל התנסות הנה ברת יישום בעבודה במסגרות החינוכיות השונות. בקורס זה החומר הוא ה"מדבר", באמצעות התנסות מונחית ומכוונת הסטודנט לומד את שפת האומנות מהיבט רגשי-טיפולי. ישנו דגש על מיומנויות חברתיות, אומנות כשפה, ככלי השלכתי ועוד. הסטודנט בקורס מתנסה באופן אקטיבי בחימר, גזרי נייר, צבעי פנדה, עפרונות ועוד. במהלך השיעור משולבים תיאורי מקרה מניסיון בשטח של המרצה כתרפיסטית באומנות במסגרות חינוכיות ובריאות הנפש.

סמינריונים

סמינריון בחינוך מיוחד – איכות חיים

דר' ריטה חורי

2 ש"ש / 2 נ"ז

אין

סמינריון

ד'

שם הקורס:

שם המרצה:

היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:

דרישות קדם:

סוג הקורס:

שנת הלימודים:

תיאור הקורס:

הסמינריון יעסוק בחשיבותה של איכות חיים משפחתית עבור משפחות לילדים עם צרכים מיוחדים, מתוך ההנחה כי המשפחה היא הסביבה בעלת ההשפעה המרכזית על התפתחות ילדים ועל פיתוח תחושת ביטחון ועמידות בפני קשיים. במהלך הסמינריון יחשפו הסטודנטים לגישה מערכתית אקולוגית להבנת הגורמים המשפיעים על הפרט ועל המשפחה כמערכת ועל הגורמים התורמים לשיפור איכות החיים המשפחתית אשר מיטיב הן עם המשפחה ככלל והן עם כל אחד מבני המשפחה בנפרד.

סמינריון - חקר כושר ההשתנות הקוגניטיבית-מבנית

דר' דיקלה חנוכה-לוי

2 ש"ש / 2 נ"ז

אין

סמינריון

ד'

שם הקורס:

שם המרצה:

היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:

דרישות קדם:

סוג הקורס:

שנת הלימודים:

תיאור הקורס:

סמינריון זה יעסוק בעיון ובחקר כושר ההשתנות הקוגניטיבית של לומדים בכלל ולומדים עם צרכים מיוחדים בפרט, בעקבות אינטראקציה (מבוגר-ילד/ עמית-עמית) המאופיינת ב'התנסות בלמידה מתווכת'. במהלך הסמינריון יחשפו הסטודנטים לגישה הדינאמית-אינטראקטיבית לאבחון יכולת הלמידה של הפרט ויכירו דרכי תיווך יעילות לטיפול בפונקציות קוגניטיביות לקויות, דבר שיוביל למימוש פוטנציאל הלמידה של הפרט. בנוסף, הסטודנטים ילמדו עקרונות לכתובת עבודה מדעית ויקבלו הנחייה לכתובת העבודה הסמינריונית אותה יגישו בסיום הקורס.

תקצירי קורסים ייחודיים למוקד לקויות שמיעה

שפת סימנים א'	שם הקורס:
דר' גליה טלר אזולאי	שם המרצה:
2 ש"ש / 2 נ"ז	היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:
אין	דרישות קדם:
סדנה	סוג הקורס:
לקויות שמיעה, לק"ש א'	שנת הלימודים:

תיאור הקורס:

הקורס יעניק ידע אודות אוכלוסיית כבדי השמיעה והחירשים החיים בישראל. הקורס יקנה ידע והבנה אודות שפת הסימנים הישראלית ויבהיר לסטודנט את מהותה של השפה ואת צורת השיח בשפת הסימנית הישראלית - שס"י. הקורס שנמשך שלוש שנים יפתח אצל הסטודנט מרחב שיחה בשפת הסימנים ויעניק לו את האפשרות להבחנה בין שפת סימנים מדוברת לשפת הסימנים הטבעית, "פה". הקורס הזה יהיה אף חלק מלווי הסטודנט במהלך שנת העבודה המעשית שלו עם אוכלוסייה מיוחדת זו.

כלים טיפוליים – לקויות שמיעה, לק"ש	שם הקורס:
עינב אפוטה-אסף	שם המרצה:
2 ש"ש / 2 נ"ז	היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:
אין	דרישות קדם:
סדנה	סוג הקורס:
מוקד לקויות שמיעה, לק"ש א'	שנת הלימודים:

תיאור הקורס:

הקורס עוסק בהכרת הצורך הרגשי/ החברתי של ילדים כבדי שמיעה/ חירשים ומאפייניהם. הסטודנטים בקורס נחשפים ומתנסים במגוון רחב של כלים טיפוליים וחינוכיים אשר מאפשרים תקשורת מגוונת ויצירתית עם ילדים לקויי שמיעה. הסטודנטים נפגשים עם מושגים מעולם הטיפול בהקבלה לחינוך שעוסקים בקשר, בראיית האחר, בחשיבות העצמה, בהתאמה ובשילוב. בין הכלים הטיפוליים שהסטודנטים נחשפים אליהם הנם עבודה באומנות כתקשורת וכשפה שאינה מילולית, פסיכודרמה בדגש על שפת גוף, מחוות, הכיתה כמיכל. ביבילותרפיה, עבודה עם סיפורים, פוטותרפיה, ארגז החול שילוב סיפורים מהחיים, מדיה ועוד.

שם הקורס:	חברות בסיכון לחרשות
שם המרצה:	ד"ר סבטלנה דצ'קובסקי
היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:	2 ש"ש/1 נ"ז
דרישות קדם:	אין
סוג הקורס:	שיעור
שנת הלימודים:	מוקד לקויות שמיעה, לק"ש א'

תיאור הקורס:

הקורס נועד להציג את הפנים המגוונים של אוכלוסיית הלק"ש. החלק הראשון של הקורס ידון על התפתחותה של קהילת החירשים בארץ למן ימיה הראשונים ועד היום, וכן את סיפוריהם האישיים של חברי קהילת החירשים. הוא ידבר גם על היסטוריה של חינוך לק"ש בארץ ועל התפתחותו. החלק השני של הקורס יציג את הקהילות החירשים השונות בארץ (אל סעייד, כפר קסם, עין מהל) ואת מאפייניהן. סטודנטים ידונו על היחסים המורכבים בין הקהילות ובין המערכות החינוכיות/ הטיפוליות באור של האתגרים החדשים. בנוסף, הקורס יתמקד ביחס הסביבה: זיהוי סטיגמות, יחס מתנסה, בורות, ריחוק תרבותי וחברתי, וגם כן בסיבות אפשריות ליחס הזה.

שם הקורס:	ממדרש תמונה לסיפור מתמטי
שם המרצה:	מלכיאלה (מיקי) חרמוני
היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:	1 ש"ש/1 נ"ז
דרישות קדם:	אין
סוג הקורס:	שעור וסדנא
שנת הלימודים:	מוקד לקויות שמיעה, לק"ש א'

תיאור הקורס:

הקורס יעסוק בהכרת ובלימוד מושגים מתמטיים (חשבון וגיאומטריה) לגיל הרך וכיתות א' ב' באמצעות תמונות וסיפורי ילדים (כלים חזותיים). בקורס יושם דגש על מדרש תמונה – ככלי להערכת האוריינות המתמטית בגיל הרך ובכיתות א' ב', על מהו שיח מתמטי- באמצעות למידה מתווכת (עפ"י התאוריה של פרוי ראובן פוירשטיין) והסטודנטים יתנסו בשני כלי העשרה אינסטרומנטלית (ארגון נקודות והתמצאות במרחב). בסיום הקורס, הסטודנטים יציגו בזוגות בפני הקבוצה, מדרשי תמונה או ספר כפי שלמדו במהלך הקורס בליווי מטלות אופרטיביות לשאר הסטודנטים בקבוצה.

שפת הסימנים ב'	שם הקורס:
גליה טלר אזולאי	שם המרצה:
2 ש"ש / 2 ני"ז	היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:
שפת סימנים א'	דרישות קדם:
סדנה	סוג הקורס:
ב'	שנת הלימודים:

תיאור הקורס:

קורס זה הינו קורס המשך לקורס שפת סימנים א' – הוא כולל העשרה נוספת אודות אוכלוסיית כבדי השמיעה והחירשים החיים בישראל. הקורס יקנה ידע והבנה אודות שפת הסימנים הישראלית ויבהיר לסטודנט את מהותה של השפה ואת צורת השיח בשפת הסימנים הישראלית -שס"י. הקורס שנמשך שלוש שנים יעשיר את הסטודנט בשיחה בשפת הסימנים ויעניק לו את האפשרות להבחנה בין שפת סימנים מדוברת לשפת הסימנים הטבעית, "פה".

מבוא לבלשנות של שפת סימנים	שם הקורס:
ד"ר סבטלנה דצ'קובסקי	שם המרצה:
2 ש"ש / 2 ני"ז	היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:
אין	דרישות קדם:
שיעור	סוג הקורס:
ב'	שנת הלימודים:

תיאור הקורס:

הקורס נועד להציג את העקרונות היסודיים ומושגי היסוד של תורת הבלשנות ובחינתם בשני סוגים של שפות אנושיות הנבדלות זו מזו בערוץ הפיזי שבו הן מועברות: שפות מדוברות ושפות סימנים. הקורס יעסוק בנושאים הבאים: מהותה של שפה אנושית ושל הכושר הלשוני האנושי והכרות בסיסית עם הרמות השונות של ניתוח לשוני (פונולוגיה, מורפולוגיה, תחביר, סמנטיקה ופרוזודיה).

אנטומיה ופיזיולוגיה של מערכת השמיעה (א)	שם הקורס:
על פי השנתון	שם המרצה:
1 ש"ש / 1 ני"ז	היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:
אין	דרישות קדם:
שיעור	סוג הקורס:
ב'	שנת הלימודים:

תיאור הקורס:

הקורס יעסוק בהכרת מערכת השמיעה על מבניה השונים – המבנים האנטומיים והניירו-אנטומיים. בנוסף, הקורס יעסוק בפיזיולוגיה התקינה של מערכת השמיעה. בין השאר, הקורס יעניק לסטודנט הבנה של המושג

גל קול, הכרה של האמבריולוגיה של האוזן, הכרת האנטומיה הכללית הסמוכה לאוזן והכרת מסלולי השמיעה במוח. כמו כן, הקורס יעסוק במערכת הוסטיבולרית.

שם הקורס:	אנטומיה ופיזיולוגיה של מערכת השמיעה (ב)
שם המרצה:	על פי השנתון
היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:	1 ש"ש / 1 נ"ז
דרישות קדם:	ציון עובר בקורס אנטומיה ופיזיולוגיה של מערכת השמיעה (א)
סוג הקורס:	שיעור
שנת הלימודים:	ב'

תיאור הקורס:

הקורס יעסוק בקלסיפיקציה של לקויות השמיעה. הסטודנט יכיר את לקויות השמיעה השונות. בנוסף, הסטודנט יכיר תסמונות גנטיות וקונגניטאליות הכוללות הפרעה בשמיעה ואת סקירות השמע אצל ילודים. כמו כן, הסטודנט ילמד על מניעה של התפתחות בעיות שמיעה ויכיר מצבי חירום רפואיים המזוהים עם ילדים הלוקים בהפרעות שמיעה.

שם הקורס:	היבטים בחינוך תלמידים לקויי שמיעה / שילוב הילד לקויי השמיעה
שם המרצה:	דר' יפעת רוטנברג תדמור
היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:	1 ש"ש / 1 נ"ז
דרישות קדם:	אין
סוג הקורס:	שיעור/סדנה
שנת הלימודים:	ב'

תיאור הקורס:

הקורס יציג מושגים מרכזיים הקשורים ללקות שמיעה, יכיר את המאפיינים הייחודיים של אוכלוסיית לקויי השמיעה, יזהה עקרונות ודרכי עבודה עם ילדים לקויי שמיעה בכיתות ה"רגילות" וה"מיוחדות" ויישם את העקרונות ודרכי העבודה שלמד. הקורס הוא קורס בסיסי ומהווה קדם לסדנת ההוראה ולהתנסות בהוראה עם תלמידים עם לקויות שמיעה.

שם הקורס:	סדנת הוראה לקויי שמיעה
שם המרצה:	דר' יפעת רוטנברג תדמור
היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:	2 ש"ש / 2 נ"ז
דרישות קדם:	היבטים בשילוב תלמידים לקויי שמיעה
סוג הקורס:	שיעור וסדנה
שנת הלימודים:	ג'

תיאור הקורס:

הקורס יציג היבטים שונים מעולם לקויות השמיעה: דרכי הוראה בכיתת לקויי שמיעה, תוכניות לימודים לתלמידים לקויי שמיעה, דרכי הוראה וחינוך בתחומי החשיבה, הקריאה, הכתיבה, כשורי שיחה, כשרים חברתיים, היבטים רגשיים ועוד.

הסטודנטים ילמדו לתכנן יחידות לימוד תוך בחירת חומרי לימוד, אמצעי הוראה, פעילויות למידה ואמצעי הערכה ובדיקה המותאמים לצרכי התלמידים.

בקורס יילמד השימוש בדרכי הוראה ואמצעי המחשה, המתאימים לקיום תקשורת טובה ויעילה עם תלמידים לקויי שמיעה.

בקורס, החלק התיאורטי יקושר למעשה - להתנסות בהוראה ולהתנסות בכיתת המכללה - תרגומי סיפורים, קטעי לימוד, שירים, העברת שיעורים בכיתת המכללה.

שם הקורס:	תרגיל דידקטי בשפת סימנים שנה ג'
שם המרצה:	דר' גליה טלר אזולאי
היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:	2 ש"ש / 2 נ"ז
דרישות קדם:	שפת סימנים א', שפת סימנים ב'
סוג הקורס:	סדנה
שנת הלימודים:	ג'

תיאור הקורס:

קורס זה הינו המשך לשני קורסי הבסיס בהקניית שפת הסימנים א' וב'. הקורס יפתח ויעמיק באוכלוסיית כבדי השמיעה והחירשים. בשנה ג', יתנסו הסטודנטים במסגרות תלמידים עם לקויות שמיעה. בקורס הזה, המלווה את ההתנסות, יתנסו הסטודנטים אף בעמידה מול כיתה ושיחה בשפת הסימנים כמכלול.

לקויות שמיעה מורכבות

דר' גליה טלר אזולאי

1 ש"ש/ 1 נ"ז

שפת סימנים א' וב'

שיעור וסדנה

ג'

שם הקורס:

שם המרצה:

היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:

דרישות קדם:

סוג הקורס:

שנת הלימודים:

תיאור הקורס:

הקורס יהווה חלק מליווי של הסטודנט במהלך השנה השלישית שלו בהתנסות המעשית במסגרות לכבדי שמיעה וחירשים. הקורס יקנה לסטודנט הכרה לתסמונות המורכבות שאיתן הוא נפגש במהלך העבודה המעשית. בקורס יושם דגש על דרכי החינוך וההוראה המיוחדות בהקניית חומר לתלמיד עם קשיים נוספים מלבד לקות השמיעה. בנוסף, בקורס יוצגו דרכי התמודדות עם מצבו הרגשי, החברתי והמשפחתי של ילדים עם לקות שמיעה ולקות נוספת.

רכישת שפה בקרב חרשים

דר' סבטלנה דצ'קובסקי

2 ש"ש/ 3 נ"ז

אין

שיעור

ג'

שם הקורס:

שם המרצה:

היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:

דרישות קדם:

סוג הקורס:

שנת הלימודים:

תיאור הקורס:

בקורס תוצג סוגיית הידע הלשוני הייחודי של ילדים ונוער לקויי שמיעה, לק"ש, הקשר שלו להתפתחות הקוגניטיבית, חברתית ורגשית שלהם, וההשלכות של הקשר הזה לגבי שיטות הוראת השפה העברית (והאנגלית) במערכת החינוך. הוא יתמודד עם שאלות כגון באיזו מידה ניתן לרכוש שפה דבורה כמו העברית ללא גישה לצלילי הדיבור, באיזו מידה ניתן לרכוש שפה שההורים אינם מדברים בה, כמו שפת הסימנים. מהי שפת האם של החירשים? כיצד החירשים רוכשים שפה שאיננה שפת אם? כיצד נרכשת השפה הכתובה על ידי החירשים? מה תפקידה המיוחד של השפה הכתובה בהתפתחותם הלשונית של לקויי השמיעה? מה תפקידה של שפת הסימנים ברכישת האוריינות העברית.

שיקום שמיעה ואודיולוגיה

שם הקורס:

אורית נתיב ספראי

שם המרצה:

1 ש"ש / 1 נ"ז

היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:

אין

דרישות קדם:

שיעור

סוג הקורס:

ג'

שנת הלימודים:

תיאור הקורס:

מטרת הקורס לספק לסטודנטים הבנה בתחום האודיולוגיה בכלל ובתחום האודיולוגיה הפדיאטרית בפרט מתוך הכרה שבבוא היום בתקשורת עם ילדים לקויי שמיעה, הבנה זו תסייע להם להכיר את המאפיינים השמיעתיים המיוחדים אוכלוסיה מיוחדת זו.

בקורס אנו נדון בהיבטים של התפתחות מערכת השמיעה בעוברות, סיבות לפתולוגיות במערכת השמיעה מולדות ונרכשות, הכרת תהליך התפתחות השמיעה בשנים הראשונות לחיי הילד, הכרת הצרכים השיקומיים הייחודיים של ילדים ועוד.

כמו כן נתייחס בקורס להיבטים הקליניים של אבחון שמיעה במבוגרים וילדים צעירים. תהליך השמיעה, מושגי יסוד באודיולוגיה, איבחון השמיעה החל מתהליכי סינון השמיעה בילודים, בדיקות התנהגותיות ואובייקטיביות להערכת השמיעה תוך התייחסות למאפיינים המיוחדים של הנבדקים השונים. כמו כן, הקורס יעסוק גם בהיבטים הטכנולוגיים של שיקום השמיעה: היכרות עם מכשירי השמיעה, שתלי השבלול ומערכות FM. כמו כן ניתנת התייחסות להנגשה אקוסטית. בנוסף, נידונות גישות שיקומיות-חינוכיות עם דגש על הגישה האוראלית.

תפיסה שמיעתית וביצוע הדיבור של תלמידים לקויי שמיעה

שם הקורס:

– לק"ש

אורית נתיב ספראי

שם המרצה:

1 ש"ש / 1 נ"ז

היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:

הערכת שמיעה ואודיולוגיה

דרישות קדם:

שיעור

סוג הקורס:

ג'

שנת הלימודים:

תיאור הקורס:

מטרת הקורס לספק לסטודנטים הבנה בתחומי התפיסה השמיעתית ומדע הדיבור. מתוך הכרה שבבוא היום בתקשורת עם ילדים לקויי שמיעה, הבנה זו תסייע להם להכיר את המאפיינים המיוחדים אוכלוסיה מיוחדת זו.

בקורס אנו נלמד כיצד מתבצעים תהליכי ביצוע הדיבור ותפיסתו באוכלוסיה השומעת ובאוכלוסיה עם לקויות השמיעה, לק"ש. הסטודנט יבין את חשיבות העבודה על הלמידה השמיעתית בנוסף לשיקום השמיעה באמצעות עזרי שמיעה והתאמת הסביבה לילדים/מבוגרים עם לקויות שמיעה.

שם הקורס:	תהליכי התפתחות חברתית ורגשית בקרב קהילת החירשים
שם המרצה:	דר' שירי שהם
היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:	1 ש"ש / 1 נ"ז
דרישות קדם:	אין
סוג הקורס:	שיעור ותרגיל
שנת הלימודים:	ג'

תיאור הקורס:

בקורס יילמדו היבטים חברתיים ופסיכולוגיים המאפיינים חירשים וכבדי שמיעה בישראל. הקורס יתבסס על דיון וניתוח של עדויות כתובות וקטעי וידאו, שבאמצעותם ייסקרו תהליכי ההתפתחות של יחידים בקהילה. הסטודנטים ירכשו ידע על הקשיים איתם מתמודדים תלמידים חירשים וכבדי שמיעה ועל האופנים בהם ניתן למזער אותם בתפקידם כמורים.

סמינריון ייחודי במוקד לקויות שמיעה

שם הקורס:	התערבות שפתית עם אוכלוסיית לקויי השמיעה לאור עקרונות פרויקט "קשר"
שם המרצה:	אורית נתיב-ספראי
היקף הקורס:	2 ש"ש / 2 נ"ז
דרישות קדם:	אין
סוג הקורס:	סמינריון
שנת לימודים:	ד'

סמינריון זה יעסוק בעקרונות ההתערבות השפתית בגישה ההתפתחותית הטבעית לאוכלוסיית לקויי השמיעה על פי פרויקט "קשר". במהלך הסמינריון ייחשפו הסטודנטים לאסטרטגיות הקניית השפה השונות על פי שלבי התפתחות השפה באוכלוסייה בעלת שמיעה תקינה, ולעבודה על תחומי השפה השונים. בנוסף, הסטודנטים ילמדו עקרונות לכתובת עבודה ויקבלו הנחייה לכתובת העבודה הסמינריונית אותה יגישו בסיום הקורס.

קורסים שונים נוספים הניתנים בחוג לחינוך מיוחד כקורסים בחינוך או ככלי טיפולי באחת מהשנים

שם הקורס:	תהליכי קשב בקריאה ובכתיבה
שם המרצה:	פרופ' ורד וקנין-נוסבאום
היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:	1 ש"ש / 1 נ"ז
דרישות קדם:	אין
סוג הקורס:	מקוון
שנת הלימודים:	ב'

תיאור הקורס:

הקורס עוסק בקשב על היבטיו השונים, בקשר שבין תהליכי קשב לתהליכי קריאה וכתיבה, בתפקיד שממלא הקשב והזיכרון לטווח הקצר ביצירת חסמים ומגבלות בתהליך הקריאה, כמו גם בקשיי קריאה והבנת הנקרא הנובעים מהסחת קשב. כמו כן, הקורס יעסוק בקשר שבין קשב לזיכרון, בתהליך הקריאה ובהבנת הנקרא מנקודת ראות הפסיכולוגיה הקוגניטיבית. יידון הקשר בין הבנת הנקרא לאופן שבו מאוחסן המידע הסמנטי והלקסיקלי בזיכרון לטווח הארוך ובאסטרטגיות לשימור מידע.

שם הקורס:	קשיים בקריאה ובכתיבה
שם המרצה:	פרופ' ורד וקנין-נוסבאום
היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:	1 ש"ש / 1 נ"ז
דרישות קדם:	אין
סוג הקורס:	מקוון
שנת הלימודים:	ב'

תיאור הקורס:

הקורס מתמקד בהיבטים של תהליך הקריאה בהם מתגלים קשיים אופייניים לתלמידים המתקשים בקריאה ובכתיבה. במהלך הקורס נבחין בין קשיים שמקורם אורגני (למשל תקשורת לקויה בין המיספרות המוח) לבין קשיים שמקורם סביבתי, המתבטאים בהיקף אוצר המילים ובידע מוגבל על העולם. כמו-כן נדון בקשיים הנובעים מהעדר יכולת קשב, ובקשיים אמוציונאליים כגון קיומו של יחס שלילי לביה"ס. הקורס יכלול גם נושאים הקשורים באיתור המתקשים בקריאה, בהערכה ובטיפול בבעיות קריאה וכתיבה.

הבנת הילד על פי ציוריו

עינב אפוטה-אסף

1 ש"ש / 1 נ"ז

מבוא לפסיכולוגיה

שיעור

ג'

שם הקורס:

שם המרצה:

היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:

דרישות קדם:

סוג הקורס:

שנת הלימודים:

תיאור הקורס:

ציור נחשב לאחת הדרכים החשובות והראשוניות ביותר שבה יכולים ילדים להביע את עצמם. רוב הילדים יודעים להביע עצמם בציור עוד לפני שיודעים לדבר ולספר אודות חוויותיהם. ציור משקף את עולמו הפנימי של הילד, מתאר רגשות ופעמים רבות מאפשר להתבונן בילד כמכלול מהיבט אישי, רגשי פיזי, חברתי ובינאישי.

באמצעות הציור ניתן להכיר את השלב ההתפתחותי, החברתי והקוגניטיבי בו נמצא הילד. בקורס לומדים על שלבי התפתחות ציורי ילדים, על ציור ככלי השלכתי, ככלי אבחוני וכגשר לעולמו הפנימי של הילד. על מאפייני הקו, הצבע, על ביטוי קשיים רגשים באמצעות ציור. ההרצאות משולבות בתיאורי מקרה מהשטח נורמטיביים ופתולוגיים, בדוגמאות מאמנים מפורסמים ועוד.

הילד ה"אחר" בספרות הילדים

דר' שי רודין

1 ש"ש / 1 נ"ז

אין

מקוון

קורס בחירה באחד השנתונים

שם הקורס:

שם המרצה:

היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:

דרישות קדם:

סוג הקורס:

שנת הלימודים:

תיאור הקורס:

בקורס זה נבחן יצירות המציגות במרכזן ילד "אחר" בהקשרים שונים – משפחתיים, חינוכיים, חברתיים ורגשיים. באמצעות היצירות נוכל לצלול אל תודעתם של ילדים "אחרים" ולבחון את קשייהם ואת משברי הזהות ש"אחרותם" מזמנת להם. במקביל לעיון בסיפורים נדון בהיבטים של הוראת יצירה הדנה ב"אחר" בחינוך המיוחד: באילו ספרים כדאי לבחור? אילו ספרים נדרשים ל"אחרות" בצורה שגויה? מהם קריטריוני הבחירה בספר אותו נלמד? מה נכון לשאול ביחס לסיפור? כיצד לתווך יצירות אלו?

שם הקורס:	פסיכולוגיה חיובית
שם המרצה:	דר' קרן אור-חן
היקף הקורס בש"ש ובנ"ז:	1 ש"ש / 2 נ"ז
דרישות קדם:	פסיכולוגיה חינוכית
סוג הקורס:	שיעור
שנת הלימודים:	קורס בחירה באחד השנתונים

תיאור הקורס:

בקורס נבחן מהי התרומה האפשרית של פסיכולוגיה חיובית עבור אנשים בחיי היומיום. נתמקד במספר מושגים כגון flourishing, self-determination theory, post traumatic growth ועוד. נשאל שאלות כגון: האם הגברת חוויות של רגשות חיוביים יכולה לסייע להחלמה? האם הוויה של "כאן ועכשיו" מקדמת תהליכי מימוש? האם התנהגות מכוונת עצמי מהווה אינדיקציה לתהליכי מימוש? האם אנשים יכולים לחוות צמיחה פוסט טראומטית והבשלה פסיכולוגית? כיצד ניתן לפתח סביבות תומכות מימוש באמצעות המושגים והתיאוריות שמניבה הפסיכולוגיה החיובית?

לסטודנטים תהיה הזדמנות לחשיפה ותרגול של מושגים מהפסיכולוגיה החיובית.

חלק מרכזי בקורס יהיה הכנת מטלות אשר יהוו הזדמנות לפיתוח שאלת מחקר מעניינת בתחומים שטרם נחקרו. מטרתן היא לאפשר התייחסות מעמיקה ולעורר שאלות חדשות בתחום הפסיכולוגיה החיובית. למשל, יתכן שתמצו לחקור את מושג הצמיחה הפוסט טראומטית בקרב חווי משבר, או להציע התערבות מתחום הפסיכולוגיה החיובית שעשויה להגביר תהליכי מימוש.

קורסים שיילמדו בתחום לימודי "מוגבלות בחינוך"

הפרעות בתקשורת
מוגבלות שכלית-התפתחותית
בין נכות למוגבלות- מבוא וגישות
מוח, למידה ולקויות למידה
מוגבלויות בלתי נראות
מוגבלויות תלויות תרבות

קורסים שיילמדו בתחום לימודי "הקשת האוטיסטית"

הפרעות בתקשורת
התפתחות שפה תקינה ולקויה
מבוא לקשת האוטיסטית
תסמונת אספרגר
מוח, למידה ולקויות למידה
סינגור עצמי